
Peiling over een schone buurt

Hoe denken inwoners van Steenwijkerland over zwerfafval in hun buurt?

Inwonerspanel gemeente Steenwijkerland

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer

2021/102

Datum

Mei 2021

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland

Auteurs

Wietse van Engeland
Lisette van Noort

Inleiding

Aanleiding

Nederland is de afgelopen jaren schoner geworden. Steeds meer inwoners voelen zich betrokken bij een schone leefomgeving. Dat blijkt uit landelijk onderzoek. Gemeente Steenwijkerland wil graag weten hoe dat zit in Steenwijkerland. Hoe schoon vinden inwoners van Steenwijkerland hun omgeving? Ergeren zij zich aan zwerfafval? Wat doen zij zelf of willen zij zelf doen tegen zwerfafval? En wat kan de gemeente doen om daarbij te helpen?

Met de resultaten van dit onderzoek krijgen we antwoord op deze vragen. Zo werken wij samen aan een schoon Steenwijkerland!

Analyse

Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en (woon)kern. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en woonkern zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van de gemeente Steenwijkerland. Onder- en bovengemiddelde groepen worden dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Steenwijkerland.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Bij de rapportage is gekeken naar verschillen tussen inwoners van verschillende leeftijdsgroepen en tussen inwoners van de kern Steenwijk en de andere kernen. Als er een significant en relevant verschil is, dan is dit vermeld.

Methode en respons

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van raadpleging van het inwonerspanel Steenwijkerland. Het panel bestaat uit ruim 1.300 panelleden. Dit zijn inwoners van de gemeente Steenwijkerland die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente.

De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. De vragenlijst kon worden ingevuld van 8 tot en met 18 april 2021. Er is één herinneringsmail gestuurd.

Voor dit onderzoek zijn alle 1.307 panelleden uitgenodigd, 747 leden hebben de vragenlijst ingevuld. Dit is een respons van 57 procent. Daarnaast deden 162 inwoners via een open link mee. In totaal vulden 909 inwoners de vragenlijst in, ruim voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen voor de bevolking van de gemeente Steenwijkerland.

Tabel 1: Herkomst respondenten naar kern

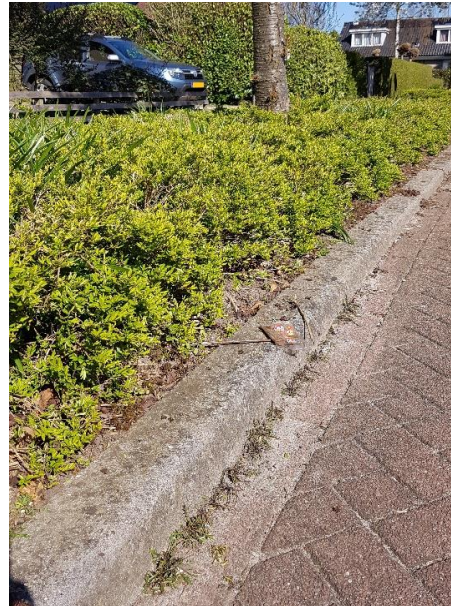
Kern	Aantal	Percentage
Steenwijk	378	42%
Andere kernen	531	58%
Totaal	909	100%

Zwerfafval in de buurt

- Een op de vijf inwoners vindt dat er veel zwerfafval in de buurt is (22%). De meeste inwoners geven aan dat er een beetje zwerfafval in de buurt is (56%). Tenslotte vindt één op de vijf (22%) juist dat er geen zwerfafval is, onder 65-plussers is dit 31%.*
- Er is geen verschil tussen Steenwijk en de overige kernen.

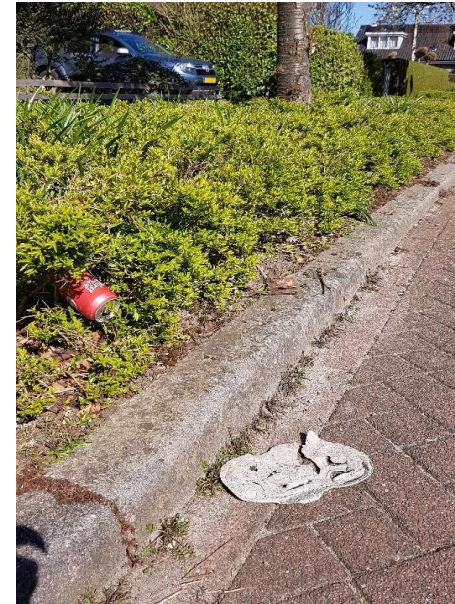
* Bij de vorige peiling (eind 2020) kwam naar voren dat 44% van de inwoners zich zorgen maakte om zwerfafval in de buurt. Dit percentage was hoger onder 65-plussers (53%). 65-plussers maken zich dus meer zorgen over zwerfafval (peiling eind 2020), maar geven tegelijkertijd vaker aan dat er geen zwerfafval in de buurt is (peiling begin 2021).

22%

Geen zwerfafval

56%

Beetje zwerfafval

22%

Veel zwerfafval

Zwerfafval tijdens coronacrisis

- Ruim de helft van de inwoners van Steenwijkerland vindt niet dat er minder zwerfafval in hun buurt is tijdens de coronacrisis (55%). Onder 65-plussers is dit 44%.
- Een op de tien inwoners ziet wel dat er sprake is van minder zwerfafval (10%). Onder 65-plussers is dit 17%.
- In andere kernen van Steenwijkerland zijn inwoners het er vaker mee oneens dat er minder zwerfafval is dan inwoners van Steenwijk (respectievelijk 58% en 51%).
- Ruim vier op de vijf inwoners ergeren zich aan zwerfafval in de buurt (82%). Slechts een klein aandeel ergert zich niet of nauwelijks.

Figuur 1: Tijdens de coronacrisis is er minder zwerfafval in mijn buurt.

Figuur 2: In welke mate stoort u zich aan zwerfafval in uw buurt?

Waar ligt zwerfafval?

- Volgens inwoners ligt er vaak veel zwerfafval op of langs wegen (66%) en in de buurt van 'hangplekken' (59%).
- Jongeren (18-39 jaar) geven vaker dan gemiddeld aan dat er sprake is van veel zwerfafval in de buurt van 'hangplekken' (72%), op of langs het water (65%), in parken en speeltuinen (57%) en bij of in de buurt van scholen (33%).
- De inwoners van Steenwijk zien op de meeste plekken vaker veel zwerfafval dan inwoners van de overige kernen. Alleen op of langs wegen (72%) en op of langs het water (51%) zien inwoners van de overige kernen vaker zwerfafval liggen.

“Afval dat achtergelaten wordt naast de ondergrondse vuilcontainers.”

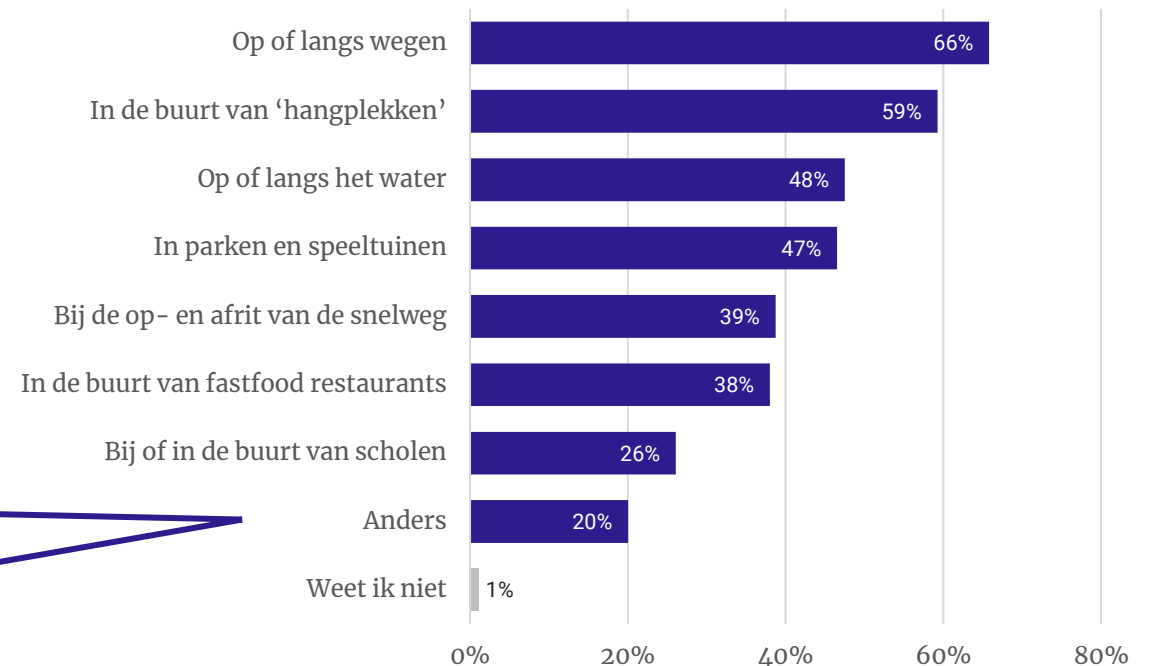
“Bij de entree van natuurterreinen.”

“Parkeerplaatsen.”

“Picknickplaatsen.”

“Rond supermarkten, vooral die door scholieren bezocht worden.”

Figuur 3: Op wat voor plekken in de gemeente ligt vaak veel zwerfafval? (meerdere antwoorden mogelijk)

Locaties met veel zwerfafval

- Inwoners kregen de mogelijkheid om maximaal drie locaties aan te geven waar volgens hen vaak zwerfafval ligt.
- Inzoomend valt op dat inwoners zwerfafval met name op de volgende plekken tegenkomen:
  - In de centra van de kernen in Steenwijkerland
  - Langs grotere wegen
  - Bij het station van Steenwijk
  - In parken in Steenwijkerland
- De resultaten zijn in een interactieve kaart verwerkt, deze kaart is [hier te bekijken](#).

Kent u een bepaalde/specifieke plek in de gemeente waar vaak veel zwerfafval ligt?

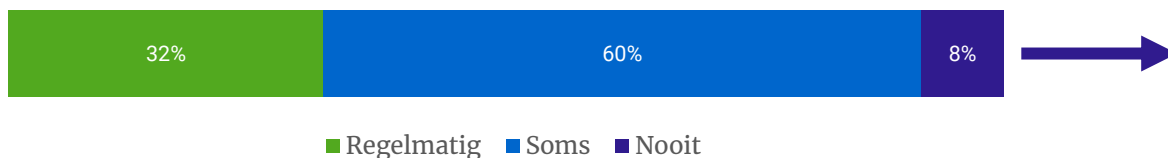
Respondenten konden maximaal 3 plekken op de kaart aangeven.

Opruimen van zwerfafval

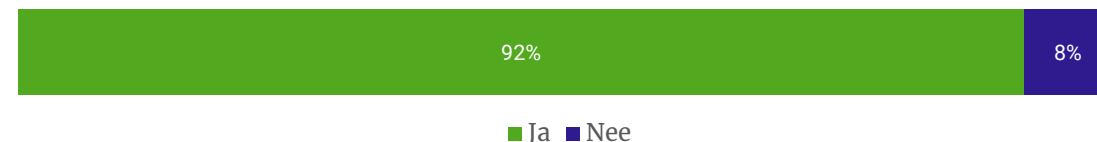
- Bijna alle inwoners voelen zich verantwoordelijk voor een schone buurt (92%). Hierin zijn geen substantiële verschillen tussen leeftijdsgroepen en woonwijk.
- Een op de drie inwoners ruimt regelmatig zwerfafval in de buurt op (32%), en drie op de vijf inwoners doet dit soms (60%). Acht procent ruimt nooit zwerfafval in de buurt op, onder inwoners tussen de 18 en 40 jaar is dit 18%.
- De belangrijkste redenen waarom inwoners geen zwerfafval opruimen, is omdat ze het vies vinden (54%) en omdat ze het niet hun taak vinden omdat ze het niet zelf veroorzaken (53%).

Figuur 5: Ruimt u wel eens zwerfafval in uw buurt op?

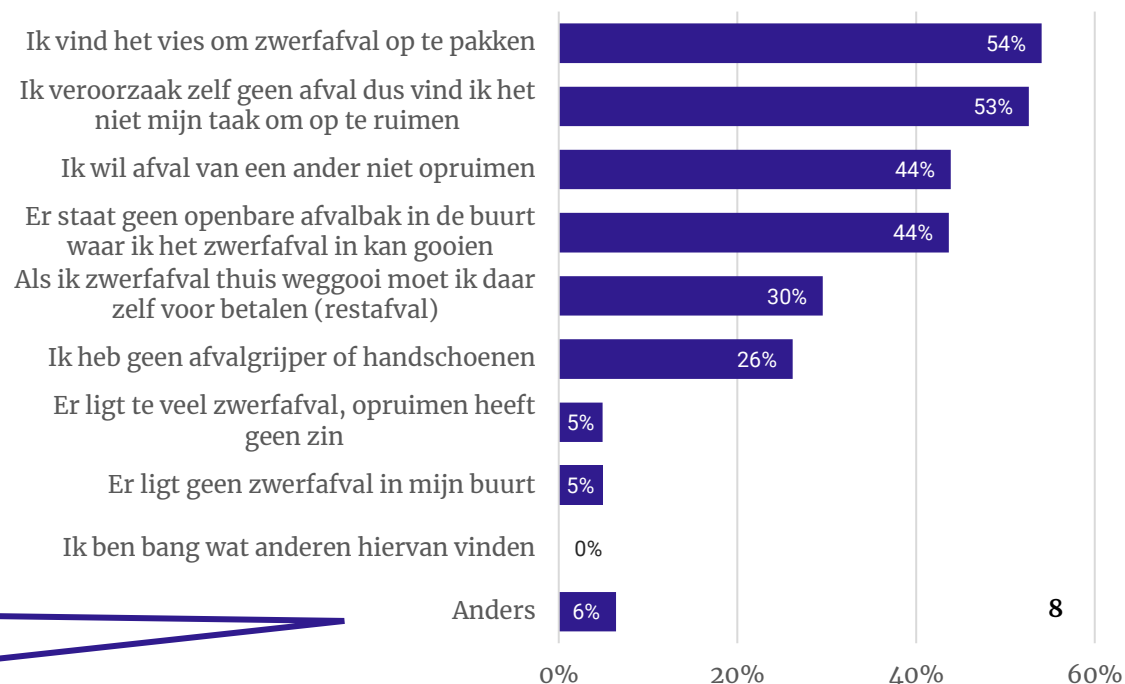

“Ik heb er geen energie voor.”
 “Kan moeilijk bukken.”
 “Opruimen is niet de juiste manier, mentaliteit moet veranderen van mensen die het weggooien. Neem je troep mee, dan hoeft een ander het ook niet op te ruimen.”

Figuur 4: Voelt u zich verantwoordelijk voor een schone buurt?

Figuur 6: Wat houdt u tegen om zwerfafval op te ruimen? (meerdere antwoorden mogelijk)
 (Basis: ruimt nooit zwerfafval op)

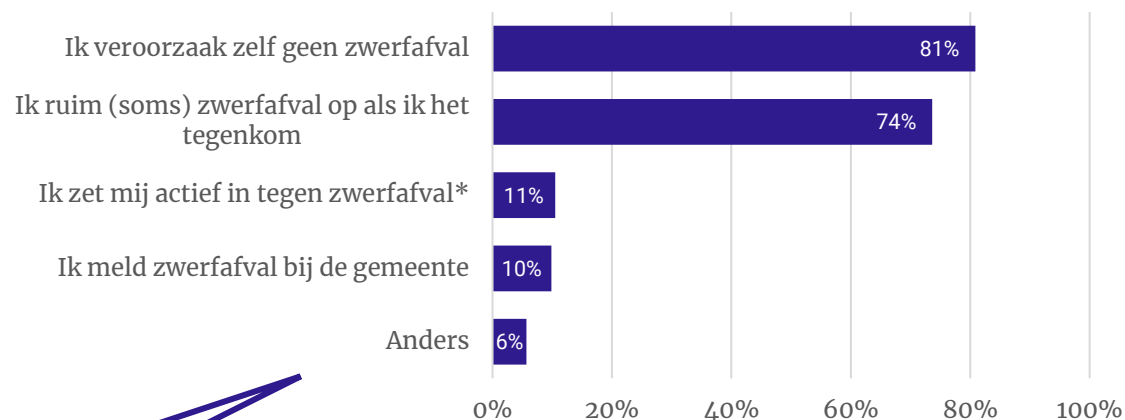

Acties tegen zwerfafval

- Wat doen inwoners tegen zwerfafval? De meeste inwoners veroorzaken zelf geen zwerfafval (81%) of ruimen (soms) zwerfafval op als ze het tegenkomen (74%). Inwoners in de overige kernen doen dit laatste vaker dan inwoners van Steenwijk (respectievelijk 77% en 69%).
- Een op de tien inwoners zet zich actief in tegen zwerfafval (11%) of meldt het bij de gemeente (10%). Dit laatste doen inwoners van 55-64 jaar vaker dan gemiddeld (13%).

Figuur 7: Wat doet u zelf tegen zwerfafval? (meerdere antwoorden mogelijk)

“Ga 1x per maand met basisschoolkinderen groep 7 en 8 door de wijk om vuil op te ruimen.”

“Heb me aangemeld voor persoonlijke opruimactie en heb daartoe grijper in bezit.”

“Ik ga in gesprek met de gemeente over prullenbakken.”

“Ik meld groter afval bij de wegbeheerder, provincie.”

“Ik spreek iemand erop aan als diegene afval laat slingeren.”

* Bijvoorbeeld door mee te doen aan opruimacties of zelf op pad te gaan om zwerfafval op te ruimen.

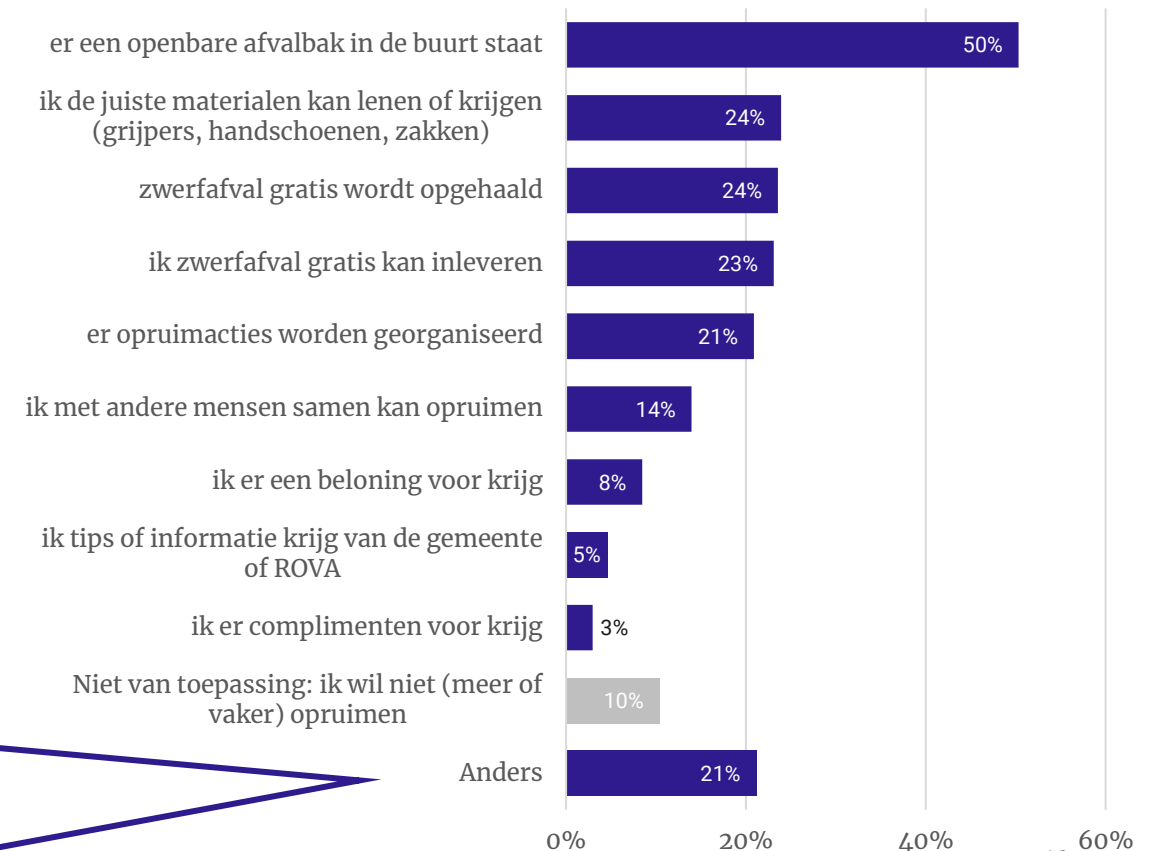

Meer/vaker zwerfafval opruimen als...

- Voorwaarden voor het vaker opruimen van zwerfafval zijn de aanwezigheid van een afvalbak (50%), in bezit zijn van het juiste materiaal (24%), dat zwerfafval gratis wordt opgehaald (24%) of worden ingeleverd (23%) en dat er opruimacties worden georganiseerd (21%).
- Inwoners zijn weinig gevoelig voor een beloning (5%) of een compliment (3%).
- Over het algemeen geven inwoners tot 55 jaar vaker voorwaarden aan voor het opruimen van zwerfafval dan oudere inwoners. 65-plussers geven vaker dan gemiddeld aan dat zij hoe dan ook niet meer of vaker zwerfafval willen opruimen (28%).

“Als andere buurtbewoners dit ook zouden doen.”
“Als de gemeente er ook wat aan doet.”
“Als de overheid zichtbaar preventief is aan de bron.”
“Als er naar de oorzaak gekeken wordt. Anders is het dweilen met de kraan open.”
“Als er ook actief campagne gevoerd wordt om de mindset te veranderen. Je gooit je afval niet op straat.”
“Meer afvalbakken plaatsen, gelegenheid creëren om iets weg te kunnen gooien in een afvalbak, mensen dmv borden vragen mee te helpen het schoon en netjes te houden.”
“Opruimen is het probleem niet, er moet voorkomen worden dat het wordt gemaakt (mensen bewuster maken).”

Figuur 8: Ik zou meer of vaker zwerfafval opruimen als... (meerdere antwoorden mogelijk)

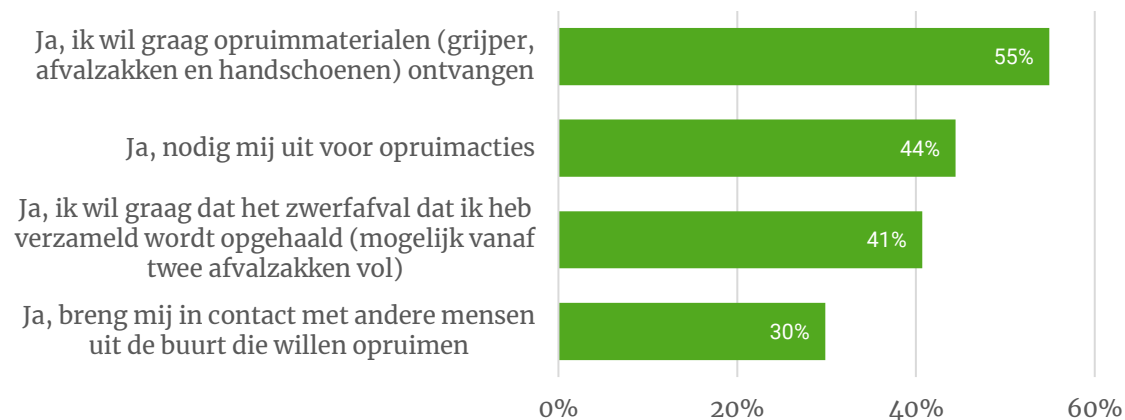
Betrokken worden

- Een kwart van de inwoners wil betrokken worden bij het opruimen van zwerfafval (27%). Onder 65-plussers is dit 19%.
- Van de inwoners die betrokken willen worden, willen de meeste inwoners opruimmaterialen ontvangen (55%). Ook willen zij uitgenodigd worden voor opruimacties (44%) en dat het verzamelde zwerfafval wordt opgehaald (41%).
- Inwoners van Steenwijk zijn enthousiaster voor opruimacties dan inwoners uit overige kernen.

Figuur 9: Wilt u (meer) betrokken worden bij het opruimen van zwerfafval?

Figuur 10: Zo ja, hoe wilt u (meer) betrokken worden? (meerdere antwoorden mogelijk)
(Basis: wil (meer) betrokken worden bij het opruimen van zwerfafval)

Tenslotte

- Aan het einde van het onderzoek is aan de inwoners gevraagd of zij nog opmerkingen of suggesties voor de gemeente hebben die niet in de vragenlijst aan de orde zijn gekomen. Hieronder is een selectie van de gegeven antwoorden weergegeven.

“Er ligt hier veel zwerfafval in de omgeving van de natuur, wat erg slecht is voor de flora en fauna daar. Ik zou graag zien dat er ook meer gehandhaafd wordt op zwerfafval, zodat dit ook ontmoedigd wordt.”

“Ik weet dat er al veel initiatieven zijn op dit gebied, maar het zou mooi zijn als er nog meer bewustwording komt bij de mensen om geen afval achter te laten.”

“Suggestie om een kleine zwerfafvalingang op ondergrondse containers in te bouwen waar iedereen kosteloos klein zwerfafval in de container kan deponeren. Mooie actie inzetten en duidelijke bestickering, scheelt het aanschaffen, plaatsen, onderhouden en legen van openbare vuilnisbakken.”

“Veel openbare afvalbakken worden via een vast schema geleegd, vaak is ledigen dan niet nodig. Kan er een meldingspunt komen voor volle afvalbakken die dan ook direct geleegd worden. Ook op zon- en feestdagen.”

“Wat mij mateloos irriteert is het dumpen van grof vuil, dat zie ik regelmatig tijdens het wandelen, vaak gaat het over meubilair, matrassen etc. MAAR: Ook begrijp ik het want afval wegbrengen is voor de minima letterlijk onbetaalbaar. Als je voor een paar tientjes een bankstel via marktplaats koopt (immers minima) ben je letterlijk meer geld kwijt om de oude in te leveren.”

“Wij als buurtbewoners houden de buurt netjes. Het zijn de toeristen die er een zootje van maken.”

“Zwerfafval begint bij opvoeding :meer aandacht op scholen, ouders verantwoordelijk maken, meer controle en bekeuren waar nodig blijkt, meer centrale prullenbakken.”

“Zwerfafval opruimen is een bewonderenswaardige activiteit, maar het lost het probleem niet op: het zomaar weggooien van je afval en rotzooi in de openbare ruimte en natuur. Oorzaak en gevolg moeten tegelijkertijd worden aangepakt.”

Peiling – Zwerfafval

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl